

hető. Különben szorgalma tanító urnak dicsérendő.

Az nap délután vezértanító t. Vitális Domokos ur vizsgálja következett az V. és VI. osztályos tanulókkal a természet zsufolásig megtöltött közönség jelenlétében.

Elsőször is kezdjük a nyelvtanon. Az olvasás teljesen szabályos és helyes hangsúlyozással volt betanítva, úgy szinten a szavallás is, továbbá a nyelvtan teljes egészében fel volt dolgozva úgy, a mint azt a népiskola csak megkívánhatja, némi tájékozást nyújtva az irodalomtörténetből.

A számtanból oly könnyűséggel dolgoztak, a mi még felnőtteknél is rendkívül meglepő volna; A történelem mindenféle nemei fel lettek dolgozva a gyakorlati példákban, a melyeket vezértanító ur úgy látszik, ügyességgel tud megválasztani.

A természetrajzból az állatországot dolgozták fel; különösen kiemelendő az antropologia, mivel a gyermekek az emberi test belsejéről, vérteléről, az izom rendeltetéséről, a mi a belső és külső mozgással jár, szóval az egész emberi testről a leghelyesebb képet nyújtották.

A természettan tanításában tanítónk úgy látszik, szigorúan követi azt az elvet: hogy mindent kísérlet után. S míg az életben a különféle készületeknek, a melyek a természet törvényén alapulnak, fölkeresi és egy egészzé foglalja össze, addig másfelől természeti tünemények megértésével elosztja a babonák sűrű fellegét és tévátánait. — Nem mulasztatom el megemlíteni azt is, hogy mily csinos kis tornagyakorlatokat és katonai gyakorlatokból a rendeknek alakítását és fejlődését mely egyszerre és pontossággal végezték a gyermekek, mely a vizsgáló teremben mutatott be a kedvezőtlen és mégis kedvező idő miatt.

Végül a fent leírtakból az olvasó közönség is meggyőződhetik, hogy vezértanító Vitális Domokos ur a nevelés terén mily sikerrrel és teljes odaadással fáradoz, hogy igazán belső ösztönétől kell hivatva lennie a tanítói pályára, mely anyagilag is nincs megjelölve és ezenkívül az igazán megérdemelt méltánylás helyett sokszor hideg közönyösséggel és hátalansággal jutalmaz. De említett tanító irtól ez távol legyen.

A siker és eredmény, melyet bemutatott, oly meglepő és áldásos a gyermekekre nézve, a melyért fogadják a szülők és tanítványok megérdemelt elismerését és köszönetét.

Iskoláinkról megemlékezett bölöni Mikó Dezső ur, a ki az általa összegyűjtött adomákból hat példányt jutalom könyvvül szíves volt küldeni, a miáltal szülőföldje iránti szent és forró érzelmait s a tanítvány iránti melegérdeklődését bizonyította be. Ez a nemes kebelnek legmagasabb tette, a mely a dicséretet önmagában hordozza. Tülnök is fogadják el a t. adakozó ur, hálás köszönetünket.

Az egyház is vezértanító Vitális Domokos ur indítványára hozott 18 drb bibliát, melyek a legszorgalmasabb és legkevesebbet mulasztó tanulók közt kiosztattak.

A vizsgát bezárta vezértanító Vitális Domokos urnak a szülők és gyermekekhez intézett beszéde.

Bölöni.

A házi ipar köréből.

Erdővidék, 1878. június 8.

Tisztelt szerkesztő ur!

Midőn lapja telve van érdekesebbnél érdekesebb levelekkel s azt az összes magyar lapok hátsólapjaira teszik át, először azon örömet fejezem ki, hogy hazánk e keleti határában született és virágzó lapocska, a „Nemere” lehet, talán nem sokára egyike lesz a magyar lapok legolvasottabbjainak. Vajha ebből a magyar nemzetre nézve mindig örövendetes híreket olvashatnánk!

A házi ipart meghonosító egyet május 22-én alapszabályait megállapította, elfogadta és méltóságos Pótsa József főispán urhoz, a magas miniszteriumhoz jutattás végett el is küldötte. Az egylet pénztára gyarapítására má 30-án a baróthi Ágataz nevű erdőben majálist rendezett, hol adakozás utján begyűlt 47 frt 85 kr. Az adakozók névsora: Henter Károly 2 frt, Révai Pál 40 kr. Zsigmond Bénédi 20 kr. Zathurecky József 1 frt, ifj. Dániel Gábor 5 frt, Jakab Gyula 2 frt, Móríc József 50 kr, br. Rauber Ottó 1 frt, Zathurecky Gyula 2 frt, Bartha Károly (bardoci) 2 frt, Boér Albert 1 frt, Bartha Sándor 2 frt, Bartha Mór 2 frt, Dániel Lajos 1 forint, Biró Albert 1 frt, Vince István 1 frt, Császár Sámuel 30 kr, Vinkler András 40 kr, Langer Herman 50 kr, Daner István 2 forint, Gáspár Antal 1 frt, Langer Vilmos 50 kr, Beke József 50 kr, N. M. 50 kr, Benedek Áron 1 frt, Kelemen J. 2 frt, Ágoston József 20 kr, Greguss János 2 frt, Török Áron 1 frt, Deák Albert 1 frt, Csiszér Albert 1 frt, Pál János 1 frt, Fekete Ferenc 1 forint, Gergely Ferenc 1 frt, Szilágyi Sándor 50 kr, Cirmai Lajos 50 kr, Vagginger 1 forint, Kamenicky 1 forint.

A létesítendő „erdővidéki népbank” alapszabályai is május 20-én lettek megállapítva és elfogadva s e felől említett uton a miniszteriumhoz felterjesztve. A népbank részvényesei egyre szaporodnak s az összes 10 kros betétek már 400 felé járnak. Azon reményben vagyunk, hogy ezer betéttel indulhatunk meg, mely 5 év alatt 30,000 frt tétét s 60,000 frt forgalmat csinál Erdővidéken. — Ohajrandó lenne, ha Baróth közönsége minden ere-

jével gyámolítaná a még bölcsőjében is elég erős szülőttel.

A házi ipart meghonosító egyesület tovább is aláírás ivot tart Debicky Mihály baróthi ügygy-szeresznél, ki az elől említett gyűjtést is buzgóssággal eszközölte. Felhívom azért Erdővidék értelmiségét, ne kessék filléreit meghozni amaz egyesület javára, melynek élete újabb életet s jólétet fog hozni e vidék számára. Gazdák, lelkészek, tanítók, tőképezészek s általában minden foglalkozásban élők! nem tudjuk, hogy gyermekeink nem fognak-e idő múlta az egyesület előlaján táplálkozni. Az idők és körülmények változnak s változtatnak minket is. Nem szabad felednünk, hogy a tudomány mellett párhuzamos lépéssel kell, hogy előre haladjon az ipar is.

Az egyesület alapszabályai megerősítése után tagja lehet az egyesületnek csekély díjjal mindenki. Hiszem, hogy számosan leszünk, kik annak anyagi és szellemi életét támogatni fogjuk.

Ugy legyen!

F — n.

Felhívás.

A háromszéki „Erzsébet” árva leány nevelő intézet, a kézdi-vásárhelyi „Stephanie” menház s a közközház kezelő bizottságai a nevezett intézetek javára egy tárlat rendezését tűzték ki feladatukul.

Ezen tárlat rendezésének elhatározásakor két cél lebegett a bizottságok szeme előtt: t. i. egy felől az, hogy általa a még gyámolításra és pártolásra oly nagy mértékben szükséges érző jótékony intézetek alapgyővona gyarapodjék, másfelől pedig vidékünk minden egyes haladni vágyó és másokra buzdítólag hatni törekvő lakójának alkalom nyujtásák ismereteit, szorgalmának, ügyes gyakorlatosságának és szakképzettségének egész vidékünk érdekében hasznosítható eredményeit másokkal közölni s nem egy szükséges díszes és hasznos munka, vagy tárgy előállításával a közfigyelmet felbuzdítva, lendítve hatni általános jólétünkre. Így eltekintve attól, miszerint mindnyájunkra nézve megnyugtató örömdetést hatást gyakorolandó, ha egy csomóba összegyűjtve látjuk, miszerint oly sok tekintetben háttérbe szorított vidékünk távol az ipar közforgalom központjaitól magára is életképes és kiállítani tud mindent, a mi az izlés, csinosság és hasznosság tekintetében szükséges; reméljük, nemcsak helyi érdekünk s nemcsak a három intézetre, hanem az egész vidékre nézve pártolást érdemlő olyan vállalatnak fog tekintetű, a melyet tömeges pártolás által mentől sikerültebbé tenni mintegy hazafi és honleányi nemes kötelesség.

A kiállítás Kézdi-Vásárhelyt leend az 1878. év lefolyása alatt valószínűleg késő nyár vagy korai ősz idején. Ezen tiszteletteljes felhívás íly korán csakis azon szándékból tetetik, hogy a kik arra hosszabb munkát igénylő tárgyat kívánnak kiállítani, annak elkészítésére még most időt fordíthassanak.

Az idő és részletek később fognak közhírré tétetni.

Kézdi-Vásárhelytől, 1878. június 4.

Br. özentkeresztj Stepháné,
a fentebbi intézetek
elnöke.

CSARNOK.

A szinekről.

(Folytatás.)

Angolország Keighly nevű városában bizonyos Sharp nevű fiatal ember a sárga színt ki nem állhatta. Egyszer egy mulatságban kedvese sárga ruhába öltözött; e miatt a szerelmeseknél szokásos civódás fejlődött ki; a bájnos kedves könnyen vette fel a dolgot és imádójának kiadta az utat. Az elragasztott fiatal ember haza ment, egy szobát befestetett sárgára és lefeküdt ágyába azon kijelentéssel, hogy soha többé onnan felkelni nem fog, és beváltá szavát. Még 49 évet élt fekvé, csak egyszer volt beteg s 280 fontot nyomott, mikor meghalt. Tehát egy félszázad kellett arra, hogy a sárga szín iránti gyűlölettel szerelmi bujában meghalasson. Ő tehát megcáfolta a tudósok azon nézetét, hogy a sárga szín az életet rövidíti s az epemirigyek növekedését elősegíti. A sárga különben a hervadás, a haladókias színe. — Sok poeta megénekelte már busabbnál busabb rymthmosokban az ősi haladókias természetet. Mikor minden hervadásnak indul s a dallamos szellő a sárgára aszott fűszálak balszamos illatával játszik s panaszos nótákat muzsikál, a melyekre egy-egy bukott szerelmes akkorákat sohajt, hogy a sárga-piros levelek ijedőtkben mind le kérőzködnék a fa tetejéről s csak a kopasz ág meredezik az ég felé intőjelelül a világnak, hogy minden mulandó: pénz, világ, hírnév, sőt még a szerelem is. Köztudomás szerint a legtöbb vers öszel lát napvilágot; a nap pedig elrejtőzik, hogy ne lássa a fűzfa-poeták kinos erőlködését. Iagadhatatlan azonban, hogy a legtöbb költszetet a legtöbb halni készülő természetű sárga színében van. Az óriási gépezet, a föld nyugodni készül, még egyszer megrázkódik és oda van minden ékessége. A sárga-piros levelek busan zörögnek, a csipős szél hajítja őket utra, messzire, ki tudja hova? Minden elfonyad, sárga

lesz, a mire az enyészet szellője rálehell. S a lélek ekkor gondolkodik; a legszebb emlékek a legmagasztosabb vágyakkal egyesülvén a természet haladókiasa alatt kelnek fel. Az élet legnagyobb költészet; a kötelességerzést soha nem hevíti úgy az embert, mint öszel, mikor a mulandóság szomorú hírnökét: a sárga halált látja mindenütt. Hogy a sárga szín a képzelemre nagy befolyással van s hogy az különösen a beteg lelket felcsigázza: sok visszaélésre adott alkalmat. Például a híres francia csudaorvos és delezőj Mesmer, valahányszor delezőj gyógyított, sohasem kerülte ki figyelmét a beteg lelki állapota és gondoskodott róla, hogy a képzelem eltalált állapotban legyen. Egész Párisban egy ház sem volt oly gyönyörűen felbuzorva és berendezve, mint a Mesmeré. Drága üvegfestmények titokteljes sárga világot bocsátottak a tágas termekbe, melyek egészen tükrökkel voltak befűdve. A narancsvirágok kedves illattal tölték el a folyosókat, a kandallók parkányzatán antik edényekben nagy teljes sárga színű déli virágok pompáztak. Aeoli hárfazene hangzott panaszos so-hajszzerűen a távol szobákból, miatt időnkint szelid női hangok törték meg a halk, titokteljes csendet, mely az egész házban uralkodott. A termek sárga fényárban usztak s így a belépő idegeit azonnal lebilincseltek a delezőj orvos számára. Régebben a sárga a hatalom színet képviselte. Az arany és a nyp az isteni bölcsességet jelentette. A régiek egyebíránt mindent, mi szép és jó volt: aranyszínnel festettek; a jobb időkét aranykornak nevezték. A világ legrégibb hírlapja, mely Pekingben jelenik meg, talán azért tartja fenn még ma is régi alakját, a mennyiben ugyanazon betűkkel, ugyanolyan sárga selyemre nyomtatva jelenik meg most is, mint ezer évvel ezelőtt. A sárga színű ételek, mint pl. a méz, bölcsességet, szeretetet jelentett nálok. Az előkelő salonoknak ma is divatos színe a sárga s azt mondják, hogy egy barna nő sárga ruhába öltözve igen csábító alak.

A veres színt a régieknél a tűz képviselte, mely megszenteltetést és újászületést jelentett. Ez okból égették meg a régiek halottaikat s ezért ugranak az indusnók ma is máglyára, hol elhunyt férjük teste hamvad el, hogy lelkük megtisztulva mehessen a menybe. Ma már nem részesül a veres szín ily nagy tiszteletben s mindenesetre a legkiállthatatlanab színek közé tartozik. — Miss Milly Clears, Amerikában élő művésző a mult évben egyik angol barátjához egy idevágó levelet irt; a reánk tartozó rész az én gyenge fordításommal így hangzik: „Ne gondold kedvesem, hogy én itt paradicsomi boldogságban élek, sőt annyi a bajom, annyi a boszontó kellemetlenség, melyekkel napról-napra találkozom, hogy nem csodálkozhatol rajta, ha még mindig kisasszony vagyok; különben ennek egyéb oka is van: mindjárt meglátod. Az európai ember előtt neveltség, de nálunk megtörtént, hogy egy lapszerkesztő egy hónapra beszüntette lapját, mivel ki kellett mennie vidékre, hogy azon cipőket, kalapokat, harisnyákat, tyukokat, macskákat és kutyákat, melyek neki előfizetési díjakul ígértettek, — felszedhesse. Én is úgy élek: a berekedésig énekel nekik valami szép áriát s mikor azt hiszem, hogy művészetemmel magam után hódítottam a közönséget: bemegyek a terembe, hol a begyűlt jövedelmen osztoznom kell. Multkori fellépéseimkor ezek voltak osztályrészeim: 50 hálófőkötő, 35 drb szivar, 15 pár papapapucs, 1 papagály, 11 drb füstölt hal, egy doboz fogpiszkáló, 6 csibuk száraztól, 8 férfingy, egy bandola (huros hangszer), 300 tojás, 4 fazék, 3 dollár és 2 macska Elképzeheted, hogy ilyen bevételkel mellet az embernek nem lehet jó kedve a művészethez. Hanem ez még mind semmi: te tudod, hogy ki nem állhatom azt, a mi veres, legyen az férfi, vagy a legpompásabb kanapé. S engem egy bennszülött veres folyvást ostromol szerelmével; ha nálam van, unatkozom és ásitok roppant nagyokat; ő azt mondja, hogy olyankor nagyon szép vagyok. Ha előadásom van: a legszebb piarobba beletapsol, e miatt boszusan rontok rá és ütlegekkel fenyegetem; ő pedig azt állítja, hogy a világon én vagyok a legszebb nő, mikor haragszom. Egyszer említettem neki, hogy szükségem volna két vagy három chignonra, de itt nem lehet olyan jókat kapni, mint Londonban; alig egy hónap múlva érkezék a hajóval az én számomra egész láda-had, talán 40 darab; el nem tudtam képzélni, mi lehet; felbontottam mind és képzéld: mindenik tele volt a legutabb veres chignonnal. Az én udvarlóm 2 vagy 3 chignonot rendelt, de a „vagy”-ot rövidítve irta és a kereskedő 203-át olvasott és bocsánatot kér, hogy nem tud küldeni, csak 100 darabot, de majd utána pótolja. Engem a gutta arakat megütni és nem tudom, minek köszönjem, hogy kikerültem. — Ez a másik sokkal szomorubb. Egy fiatal ember vidékről házassági ajánlatot tett nekem, azt írta, hogy engem jól ismer már; különben ő gazdag és mellékelte arcképét. Szép, csinos barna ifjú volt. Megirtam neki, hogy nincs kifogásom ellene, jöjjön hozzám, látogasson meg. Tegnap el is jött; de bár veszett volna otthon, — veres haja van. Azonnal vége lett minden szerződésnek. Persze a fénykép bar-át mutatott. Így illdöz engem a veres és még megérem, hogy hálába kerülök. Tehát még kisasszony vagyok s úgy látszik, hogy annak is maradok jó ideig. Isten veled. Csókol a te szomorodott szívű barátódné.” Azt híhetnök, hogy csak Magyarországon nem tisztelik a veres színt, pedig hát más nemzet is úgy van vele. Az angoloknál